

bade (hvilke dog ei forekom mig bedre end dem, som sælges af Blikkenslager Irgens i' Kjøbenhavn), vare blandt de Sager, som, staaende Algerdyrknings-Nedstaaerne nærmest, tiltraf sig min Dymærksomhed.

Endelig maa nævnes som ret interessant, et Cabinet af Figurer i Legemstørrelse, hvis Paaklædning gav en Idee om Landets forskjellige Nationaldragter.

Literatur.

J. C. Ferslew's landoecconomiske Reise i Tyndstland, Elsass og Schweiz (Kjøbh. 1844, Octavo),

anmeldt ved

V. E. Sofman (Bang).

I Almindelighed vil det neppe med Rette kunne bebreides de Danste, at de blive siddende ved Arnen, uden at erkjendige sig om, hvad der foregaaer i fremmed Land. Videnskabsmænd, Kunstnere og Haandværkere reise i Mængde, hver paa sit Fag, og understøttes deri af det Offentlige. Men man finder iffun faa danske Landmænd, som reise for at udvide deres Kundskaber i Algerbruget og de med samme forbundne Industrigrene; thi rige Godseiere, som reise for Fornøielse, medens deres Eiendomme hjemme ere forpagtede bort, kunne ikke regnes til denne Kategorie. Aarsagen maa søges enten i Mangel paa Lyst eller Mangel paa Evne; det første kan neppe være Grunden,

thi de Danste have ikke den Nationalfeil, som Holstea-
nerne og Mecklenborgerne beskylde for — den at an-
see deres Eget for det bedste eller for fuldkomment.
Derimod have de fleste af vore Landmænd hidtil sav-
net Evne til at reise; de have deels manglet Penge
deels Tid dertil.

I al den Tid, de unge Menneſter lære Landvæ-
senet, som ogsaa siden, naar de, for det meste til Er-
hvervelsen af deres Underhold, tage Tjeneste som For-
valtere og deslige, mangle Pengene; og, naar disse
maaſkee senere erhverves i en mere uafhængig Stil-
ling, blive Bedkommende bundne deels af Familiefor-
hold, deels af Landlivets Sysler, som fordrer et stadigt
Tilsyn.

Endeligen opmuntrer Staten ikke dens dannede
Landmænd til at reise; thi grundige Kundskaber
og deraf følgende Trang til at lære mere er
den første og vigtigste Opmuntring dertil, og Staten
synes indtil de sidste Aar ikke at have sørget tilstræk-
kelig for disse, hverken hjemme — (Haraldslunds
Institut kan neppe ansees for at opfylde hele Landets
Larv) — ei heller ved Stipendier og Reise-Understøt-
telser til Ophold og Uddannelse ved fremmede Lære-
anstalter.

Derfor er det i flere Henseender glædeligt for
Anmelderen, at kunne gjøre opmærksom paa den i
1844 udfomne:

Landoeconomiske Reise i Tydskland, Elſaß
og Schweiz, ved J. C. Ferſlew,
deels fordi den er Frugten af offentlig Understøttelse

og giver et vakkert Beviis paa, at Pengene ere vel anvendte, og deels fordi Beskrivelser over Udlandets landoekonomiske Forhold, betragtede fra en dansk Landmands Synspunkt, høre til Sjeldenhederne i vor Litteratur, uagtet de steds ere ønskelige, men især vigtige, saalænge Reiser paa Papiret maae erstatte Reiser i Virkeligheden.

Bogen er tilegnet Hr. Conferentsraad Collin; dette er ikke alene en Følge af personlig Taknemmelighed mod denne indflydelsesrige Mand, men ogsaa særdeles passende, fordi Hr. Conferentsraaden er en af de høitstaaende Mænd, som erkjender, at Landvæsenet er en af Statens vigtigste Næringskilder, og som derfor bidrager med Nidkærhed og saavidt, han formaaer, til at fremme Foranstaltninger, der kunne tjene Landvæsenet til Bedste.

Anm. er vel ikke aldeles enig med Forf. i, at den Form, han har givet Bogen, er den meest hensigtsmæssige for en uindviet Læser, det vil sige for Den, som ikke selv har reist, eller i Forveien kjender Forholdene i de Lande, som omtales; men han troer sig overbevist om, at denne Reise baade vil læses med Interesse og Nytte af danske Landmænd, og maafee vil anspore Dem eller Dem, som maatte faae Leilighed til at samle lignende Erfaringer, til ligeledes at meddele dem til videbegjærlige Landsmænd.

Anm. har ikke besøgt endfjende kjender alle de Egne og locale Forhold, som omtales og berøres; derfor kan han ikke overalt optræde bekræftende eller benægtende; dette behøves heller ikke for at anmeldte Bogen.

Men, da der nuomstunder i hvert Fag skrives saameget, at det er umuligt at læse Alt, er det ikke uden Nytte, naar et udkommet Skrift ledsages af en Anmeldelse, indtil det paa sin egen Reise blandt Publicum enten erhverver sig Navn og Anseelse eller forsvinder navnløs i Kræmmerens Maculaturstufte.

At Hr. Ferslows Reise ikke hører til dette sidste Slags, er i det Foregaaende noksom antydet; vi ville nu forsøge at følge Forf. paa hans interessante Reise.

Begyndelsen af en Bog har noget tilfælles med en Fremmeds Indtræden i et Selskab; begge ere Gjenstand for Bedkommendes særdeles Opmærksomhed, og Verden dommer ofte baade Bog og Person for strængt efter det Indtryk, samme i Begyndelsen gjør. Dette kan ogsaa gjælde om nærværende Reisebeskrivelse, der begynder saaledes:

„Zil Möglin grændser Godset Reichesnow . . .“

Læseren savner Her en Indledning, som burde have nævnt, ikke alene at Möglin ligger i Preussen, men at det navnlig er det sandige Høiland ved Siden af Oderbruch, hvorom her er Tale; thi derved oplyses flere af de fremsatte Facta. Saaledes var uden Tvivl Indkjøb af Hø fra de nærliggende Markstænge i flere Aar en af de Hjælpekilder, som Kopper benyttede for at bringe Gaarden K. i Veiret. — Flere af de paa mange Steder i Bogen opregnede Sædsolger have mindre Interesse for Læsere, som ikke ere desto mere bekendte med de paa hvert Sted eller i de vedkommende Egne værende locale Forhold; thi det

er disse, som meget betinge Markernes Inddeling og Drift, ligesom denne senere underkastes Forandringer efter som Culturen stiger. Hvor Driften er saa intensiv, som i det sydlige og vestlige Tydskland, tages et bestemt Sædskifte sjelden strængt til Følge, men er mere at betragte som et Udkaft, der forandres efter Omstændighederne.

Skilddringen af de Eckardsteinske Godfers mærkværdige Fremstridt, — under den udmærkede Koppes Bestyrelse og Indflydelse, — er et interessant og talende Beviis for, hvad Kundskab, kloge Foranstaltninger og fornødne Forskud kunne udrette i Landoeconomi, thi det kan med Rette siges, at han ved dem har omstabt Ørfener til frugtbare og lønnende Eiendomme. Men hans Planer have ogsaa været begunstigede af særegne Omstændigheder; saasom, at store Brændeviinsbrænderier gjorde en udvidet Kartoffelavl lønnende paa skarpt sandede Jorder. Muligheden i at faae saamange Kartofler op af Jorden supplerer Anm. derved, at Mennesker i hundredeviis aarlig (i det mindste for nogle Aar tilbage) kom fra det stærkt befolkede Oberbruch og tog dem op i Accord.

Man skylder Gorf. Tak for de mange interessante Facta og Talstørrelser, som han hele Bogen igjennem anfører; de vidne om den Opmærksomhed, hvormed han har reist, og om den ualmindelige Flid, hvormed han har optegnet, hvad der forekom ham mærkeligt.

Da Möglin nævnes og har Interesse for Mange, ikke alene for dets til en Tid meget berømte Institut, men ogsaa fordi det bærer saa talende Præg af

den store Tjaers praktiske Virksomhed, havde en Beskrivelse derover været ønskelig, og det desto mere, fordi Hohenheim til Slutningen af Bogen omtales omstændeligt, og en Sammenligning imellem disse to endnu bestaaende Instituter vistnok ei vilde have savnet Interesse.

Beskrivelserne over Kieniz og Wollup afgive høist mærkelige Beviser paa Frugtbarheden i hine Oberbruchs Marskogne, hvor f. Ex. af 2,200 Morgen Agerland de 1,800 dyrkes med Kaps, langstraaet Sæd og Rodfrugter, medens iffun 400 Morgen ligge ud til Kløver og Græs. Men for Tydeligheds Skyld burde Marsagen have været angiven (antyttes senere, Pag. 41), hvorfor Vintersæd tages umiddelbart efter Baarsæd, hvilket ellers sjelden er rigtigt. Jorden er nemlig saa yppig, at Vintersæden uden en saadan Forsigtighed let vil give Leiesæd eller dog meget Straa og lidt Kjerne.

Anm. kan ikke være enig med Forf. i, at Haken (eller Krogen) skulde være at foretrække for (men vel at anvende ved Siden af) den bayleyste Plov, paa Steder, hvor Jorden lægges i Bede. Ligeledes „at Drickældigheden ikke skulde have tiltaget i Preussen formedelst Brændevinens Billighed.“ Der gives sikkert intet Land i Tydskland, og saa udenfor samme, hvor Ganerne vades med saameget Brændevin som just i Preussen og navnlig i Mark-Brandenburg — Kartoffelbrænderiernes egentlige Hjemstavn. Man kan ikke just klage over at træffe mange Mennesker heelt overlæssede, men desto flere

Arbejdere, som have vant sig til at taale mange Snapse om Dagen uden at beruses. Monne dette dog ikke fortjener Navn af Driffældighed, og er saavel i moralst Henseende, som og for Sundheden ligesaa skadeligt, som der hvor Bonden (som i Danmark) sjeldnere nyder Brændeviin, men da paa eengang og i større Mængde end det mindre vante Legeme kan taale!

Det hele Kapitel under Navn af „Tilbageblif paa Mark-Brandenburg“ er interessant og paa flere Steder ledsaget af træffende Bemærkninger. Usikkert havde imidlertid været, om denne almindelige Oversigt havde faaet Plads i Bogen foran Beskrivelserne af de enkelte Gaarde; Læseren vilde da lettere have sat sig ind i Forholdene. Den derpaa følgende Beskrivelse af v. Wulfens Virksomhed ved Piezpuhl er i mange Henseender mærkelig og vil læses med Interesse. Saavidt Anm. kan domme efter hans Kundskab dertil for 15 Aar siden, er Skildringen tro. Det Factum, at en Eiendom som P. er bragt saameget i Veiret især ved den hvide Lupin, kunde maastee foranledige vore Landmænd til, oftere end nu steer, paa sandede Jorder at forsøge Boghvedens Anvendelse paa lignende Maade.

„Lopinamburs Top“ omtales som Foder for Faar; derved burde dog have været bemærket, at Faarene kun æde den, naar Stænglerne indeholde Sukkerstof, hvilket ikke er Tilfældet paa hvert Slags Jord; dem, som f. Ex. dyrkes ved Möglin, skulle Faarene aldeles ikke ville røre.

Hvad Forf. nævner om Anvendelse af Plov uden

Muldsfel (o: Undergrundsplow) til at skjorne Jorden i Dybben, og om Tromlens urigtige Brug paa lette Jorder, anbefales til Læserens Opmærksomhed, ligesom at en riflet Tromle paa lette Muldjorder, der ligge udsatte for Vinden, er at foretrække før den glatte.

Mærkeligt er det, at selvhedet Foder anbefales af en Mand som von Wulfen. Man vilde have været Forf. Tak skyldig, dersom han havde oplyst, hvorledes dette Slags Fodring kan bestaae regelmæssigt, naar Luftens Temperatur, som derpaa har en saa stor Indflydelse, afverler. Fremdeles vilde det have været interessant at høre v. Wulfens Ansættelse om Bærmens (eller Spølen) nærende Kraft. Forf. siger:

„Man regner dens Værdi som Næringsmiddel at være $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ af Kornets og Kartoffelernes, ja Nogle anslaae endog Kartoffelbærmens Værdi til $\frac{2}{3}$ af Kartoffelernes.“

Al alle vegetabiliske Stoffer, som bruges til Dvægsfoder, er neppe noget saa omtvistet som Spøl. Eierne af store Landbrænderier anslaae den som oftest høit, thi i Erkjendelse af den Fordeel, som Brændevinen giver, opsoge de uvilkaarligt alle de Grunde, som kunne synes at tale for Brænderiernes Bestaaen paa Landet, uagtet Moraliteten unægtelig lider derunder. Brændevinens Antagonister — Maadeholdsvennerne — ville derimod ikke indrømme Spølen synderlig Næring. Begge gaar forvidt, og Alm. vil mindes, at Berze-

lius anslaaer de i Spølen værende nærende Dele til $\frac{1}{8}$ af det raae Material.

Det gjør en stor Forskiel, om Spølen anvendes varm eller dog frisk til det omtalte saakaldte „Brühfutter;“ thi jo ældre den bliver og jo mere Leilighed Eddikesyren faaer til at udvikle sig, desto skadeligere bliver den. Men i alt Fald vil man neppe kunne antage hiin høit anslaaede Foderværdi, med mindre det samme skulde gjælde om Spølen, som Forf. Pag. 65 anfører om Kartoffelfodring:

„at Værdien til Foder stiger i samme Forhold, som den gives i mindre Mængde.“ — Denne Anskuelse harmonerer dog ikke med Brænderi-Interesserne i Preussen, hvor en høi Beskatning fremmer de store Brænderiers Existens, og den store Masse Spøl kun kan forvandles til Penge ved at fodres op. Men der, hvor megen Spøl fodres, der udvikle sig Sygdomme som Lungesyge; conf. Forf.'s Ord Pag. 70: „Faarene faae let Guulsot af megen Værme.“ Saavel denne større Dødelighed blandt, som den kortere Nytté man har af de Dyr, der indsættes paa Spøl, ere Momenter, der sjelden lægges tungt nok i Vægtsskaalen, naar der tales om fortsat Anvendelse af Spølsfodring til andre Creature end dem, som sættes ind at fedes.

Rigtigheden af denne Bemærkning synes ogsaa at bekræftes af hvad Forf. Pag. 64 anfører:

„15 Kalve opdrættes aarlig for dermed at rekrutere Køer og Trækstude (36 Køer og 23

Ny Række. 7 B. 2 S.

33 Stude), altsaa et Tillæg af mere end $\frac{1}{3}$! — Anm. vil i denne Anledning endnu kun tilføie den Formodning, at den betydelige aarlige Import af Kreature til Preussen, som vidner om, hvormeget Dvægsavlens der staaer tilbage, for en Deel har sin Grund i den fordærvelig stærke Fodring med Spøl.

Pag. 65 siges: „at Moderfaarene ved P. give 1 à 2 \mathcal{R} Uld, Lammene $\frac{1}{2}$ \mathcal{R} ;" den sidste Bægt er ualmindelig høi i Sammenligning med den første; det havde været ønskeligt, at see Bægten ogsaa paa Bedernes Uld, for at kunne gjøre en Calcul over den klippede Ulds hele Mængde.

Forf. kalder v. Wulfen med Ret „en af Tydsklands meest fortjenstfulde Landmænd.“ Baa- de vidne v. Wulfens Skrifter om en høi Grad af Skarpsindighed og hans Virksomhed ved Piezpubl om en sjelden praktisk Takt; derfor ville Læserne af Ferslews Reise, naar de med Forf. tage Afsted fra Piezpubl, beklage, at Beskrivelsen over denne Deconomi ei har været udførligere, om det ogsaa for Bogens Volumens Skyld skulde have steet paa Beføstning af Beskrivelser over mindre betydende Udsbrug.

Det er interessant at see, hvor langt nede i Tydskland Forf. har stødt paa en Landmand, som af egen Erfaring erklærede de jydste Køer for de mæltkrigste. Anm. har i sin Tid hørt lignende Ytringer paa flere Steder i Tydskland, men tilføier, at det stedse har været paa saadanne, hvor Staldfodring ikke anvendes og hvor Græsgangene vare mindre yppige.

Det synes en meget klog Virksomhed, som omta-

les, af det landoeconomiske Selskab i Magdeborg, „at indkjøbe og prøve alle mulige Slags Redskaber og eftergjøre og anvende de bedre.“ Onskeligt var det, om flere landoeconomiske Selskaber i Danmark vilde følge dette Exempel! Beskrivelsen over Bjergværksdriften i Harzen er ikke uden Interesse, men kunde have været udeladt i en landoeconomisk Reise; det samme gjelder om Beskrivelserne over Fabrication af Kunkelroe-Sukker i Oerbruch og ved Magdeborg, forsaavidt som Forf. selv raader Pag. 17: „at man ivrigt bør bestræbe sig for at faae den lagt ned igjen.“ Fremdeles kunde efter Anmls. Formening ogsaa Beskrivelsen over Vinens Dyrkning ved Rhinen været udeladt uden at savnes.

Man vil finde en ret træffende Sammenligning imellem Dr. Lengerke og Dr. Sprengel, sande Bemærkninger om den landoeconomiske Litteratur, og Instringer om Liebig, affattede med exemplarisk Forsigtighed.

Forf. taler stedsse med særdeles Interesse om Engvanding, og man seer, at Hr. Ferslew er hjemme i dette Fag. Han anfører i denne Henseende mange Erfaringer og Facta, som vistnok kunne drages til Nytte. F. Ex. „at Engvogteren er vigtigere end Engbyggeren“ — „Bandet bør løbe rast over Engene“ — „Vorlænders Skrift om Engvanding er det bedste man har“ (en Oversættelse af dette Værk vilde være ønskelig). Pag. 84:

„Det landoekonomiske Selskab i Hessen giver, naar forlanges, uden Betaling, teknisk Hjælp til Anlæg af Engvandinger, det vil sige til Hoved-Nivellementet, Plan-Udkast m. m., ligesom det ogsaa sørger for Anskaffelse af Modeller og Redskaber fra Siegen.“ Pag. 89: „Møllerne tør ikke bruge Bandet fra Løverdags Aften til Mandag Morgen — det tilhører i den Tid Engene“ m. m. — Vink, der sikkert burde efterlignes i et Land som Danmark, hvor Engvanding indtil for faa Aar tilbage desværre har været ukjendt. Forf's. Beskrivelse af Engvandingen i Omegnen af Siegen, som er baade interessant og lærerig, tillader intet Uddrag, men anbefales til Læsning af Enhver, som har noget Kjendskab til og Interesse for denne vigtige Green af Landhuusholdningen.

Det omtales, at baade den Nassauiske og preussiske Regjering nyligen have udgivet Love sigtende til at befordre Engvanding; da begge roses, kan Anm. ikke tilbageholde det Duffe, at disse ogsaa maatte blive kjendte hos os!

Forf. omtaler sit Besøg hos den høist fortjenstfulde Schwerg, hvis Levnetslob, — hvoraf Forf. lover et Uddrag — vil blive enhver Landmand velkomment, der har læst og nydt godt af hiin rigtbegavede Forfatters Skrifter.

En Beskrivelse over Weisberg fortjener at læses, især da dette mindre navnkundige Institut har bestaaet længe og virket overmaade meget Godt. Det er be-

klageligt, at Hr. Ferslew ikke traf Institutets udmærkede Bestyrer, en af Agerbrugets Veteraner, Regeringsraad Albrecht, hvis uforbeholdne Meddelelser sikkert i høi Grad vilde have bidraget til at berige hans Ophold ved Geisberg.

Alle Midler mod Brand i Hvede erklæres Pag. 131 for unyttige; hvilket vel rettere burde hedde: intet Middel mod dette Onde er absolut sikkert.

Omegnen af Mansheim giver et følgeværdigt Exempel paa, hvorledes mindre Jordbrugere kunne hjælpe sig. „De Lodder,“ — siger Forf. — „som kun ere 20 Morgen og derunder, drives med Køer, hvilke dog ikke arbejde den hele Dag.

Iblandt flere træffende Ytringer siger Hr. Ferslew s. Ex. Pag. 148:

„Med Hjælp af Moden presse Englænderne Continentet med Magt deres Lands „fuldblod i alle Skikkelse paa Halsen og „dets Guld i deres egen Lomme; Gud veed for „øvrigt, om hiint altid er til Nytte. Muligt „er derved flere Egnes af Naturen gode „Dvægs og Hesteavl bleven fordærvet eller „idetmindste paa Veien til at blive det. Om „Racer endog i og for sig ere gode, er det „ikke derfor afgjort, at de kunne forbedre „andre.“ —

Deconomien ved det navnkundige Hofswyl beskrives, og deri anføres blandt andet, at Jorden pludse-

lig blev fordybet indtil 1 Alen, hvilket kan tjene Andre til Advarsel.

Baade Fellenbergs og Sprengels Theorier om Plante-Excrementer — siger Forf. ganske rigtigt — staae paa svage Fødder.

Om den i det sydlige Tydskland og Schweiz saa hyppigt anvendte Gjødning med fortyndet Urin (Gülle); om Hollænderi og Mælkens Anvendelse til forskjellige Slags Ost, om Udbrygning, Kornmagaziner i Jorden (Silo), Algerjordens Pløining i smalle Bede m. m. findes lærerige Bemærkninger.

Forf. fremsætter Pag. 229—35 sine Anskuelser af flere Schæferier i Saren; disse have mindst tilfredsstillt Anmelderen, som i flere Henseender er deels af forskjellig, deels af ganske modsat Mening; men da det vilde blive for vidtloftigt, at fremsætte de divergerende Anskuelser i en Anmeldelse som denne, skulde de vorde meddeelte i en særskilt Artikel.

Over Hohenheim gives en udførlig og interessant Beskrivelse; deraf sees blandt andet, hvor cultiveret Jorden der maa være, da det kan være rigtigt, at pløie Gjødningen ned til 7—8 Tommers Dybde. Anm. vilde tilføie, at den Landmand, som først har naaet saa langt, at han kan gjøre dette uden Tab, vil ogsaa med større Sikkerhed og Fordeel kunne dyrke baade Kunkelroer, Raps og Klover m. m.

At fælde, naar Jorden er saa vaad, at „Bandedet,“ som Forf. udtrykker sig, „endog løber i Furen efter Ploven,“ vilde paa de færreste Steder i Danmark være raadeligt.

Forf.'s Anskuelse „at Drillkultur for Kaps skulde være den ene rigtige,“ holder neppe Stif hos os, saalænge vort Agerbrug er saa extensivt (der skal Tid til en almindeligere Overgang derafra); men Anm. er enig i, at Kaps stedse burde saaes med Maskine, hvortil han dog snarere vil anbefale den lille skotske Kloversaenings-Maskine.

Iblandt de landoekonomisk-techniske Fabriker, som ere forbundne med Hohenheim, omtales Beredning af Kartoffelstivelse og en Fabrik af Agerdyknings-Medskaber, hvilke begge skulde kunne gjøre Nytte i Danmark.

Beskrivelsen af det dobbelte Bogholderi ved Hohenheim er lærerig, uagtet en sliq Bogføring ved en privat Eiendom bør indrettes simplere.

Der gives en Oversigt saavel over den høiere Lære-Anstalts Organisation ved Hohenheim som over Agerdykningskolen, hvilken sidste gaaer ud paa at danne dygtige Avlskarle. Nyttens af begge disse Indretninger er almindelig erkjendt i Tydskland, og det var at ønske, at Hr. Ferslevs Beskrivelse ogsaa maatte bidrage til at sætte den i et saa fordeelagtigt Lys hos os, som den fortjener.

Bogen slutter med det interessante Factum „at en Forening, meest bestaaende af Bønder, har indgivet en Petition til den württembergiske Regjering, om, at denne vilde foranstalte en lignende Skoles Oprettelse ogsaa andesteds i Landet, imod at Forenin-

gen udreder den til Kjøbet af en Eiendom passende Sum."

Forfatterens Sprog er concist og forstaaeligt, men den sammentrængte Form gjør Meningen stundom tvivlsom eller mindre tydelig; f. Ex.:

Pag. 7. Hvorledes kunne i en Kjælder de forværvede Kartofler borttages, uden at de øvrige omkastes?

Pag. 60. Der gjødes (til Kartofler) med 8 Læs Gjødning og 10 Læs Mergel. Det er ikke let at indsee, hvorledes Mergelen her anvendes; om den i Forveien har været sat lagviis sammen med Gjødningen — om den anvendes hver Gang — om den gives i Furen eller spredes saa tyndt?

Den Pag. 67 omtalte Vindmølle til at sætte Pumper i Bevægelse maatte ofte kunne anvendes med Fordeel, men dens Indretning kan vanskelig forstaaes af den fremsatte Beskrivelse.

Pag. 105. En af Siegenlændernes Hovedregler ved Engvandingens Anlæg er:

„Ryggene gjøres kortere, hvor der er meget Fald, men længere, hvor der er mindre.“

Dette vil neppe være fatteligt for dem, som ikke iforveien kjende til kunstig Engvanding.

Hvorfor behøve Bullerne paa den brabantiske Harve at være krumme, for at Tænderne kunne blive rigtig inddeelte?

Nogle Udtryk ere deels utydelige, deels forverlede, f. Ex.:

Yag. 126. „Ploie dobbelt“ skal formodentlig være med to Plove i samme Jure.

„Soda (kulsurt Kali)“ skulde være (kulsurt Natron) „Saponin“ er formodentlig Lupulin. „Orocunchis ramosa,“ „Hampeblomst,“ maaskee Orobanche ramosa (Galeopsis kaldes ellers i flere Egne af Tydskland „Hampeblomst“).

Paa mange Steder i Bogen meddeles nyttige Erfaringer heelt kort f. Ex.:

„Sildelage skal være Gift for Sviin“ — Nyttens af grøn Rug til Ho. — Brugte Beenful vaffes, brændes og bruges igjen som levende. — At fede Stude med Affald fra Roesukkerfabrikerne lykkes ei, fordi Studene faae Diarrhoe deraf. — Tobaksblade hænges til Tørring med Bladfanterne og ei Gladerne imod hverandre, for ei at hænge for tæt. — Om Nyttens af Kærystoffen. — Den der damper (anvender Damp ved Siden af Soda til Vask) behøver ikke (o: mindre ofte) at lappe.“

Til Slutning troer Anmelderen sig forvisset om, at kunne bringe Hr. Ferslew sine Landsmænds Tak for et saa fortjenstfuldt Arbeide som hans her anmeldte Reise.
